

ANTONI SZMIDT

Przewodniczący: Pan nie zeznawał, ale wystawił oświadczenie odnośnie [do] Bliżyna. Proszę odtworzyć, co pan jeszcze pamięta.

Świadek: Zaraz po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej przywieziono jeńców. Przywieziono ich bardzo dużo, a później w ciągu trzech miesięcy ich wykończono.

Przewodniczący: Może opowie pan o aresztowaniach w Bliżynie.

Świadek: Pierwsze aresztowania rozpoczęły się w 1939 r. Przeprowadzała je żandarmeria polityczna. Aresztowani byli trzymeni w szkole koło Zakładów Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego [?].

Przewodniczący: Kogo aresztowali i jak dużo osób?

Świadek: Nie pamiętam kogo. Aresztowanych było do tysiąca osób. Byli umieszczeni w szkole w Bzinie przy fabryce amunicji.

Przewodniczący: Jak długo trwały te aresztowania?

Świadek: Kilka dni.

Przewodniczący: W swym oświadczeniu pisał pan, że odbywały się w ciągu nocy.

Świadek: Nie pamiętam.

Przewodniczący: Co się stało z tymi aresztowanymi?

Świadek: Zostali rozstrzelani na Borze.

(Wobec tego, że świadek nie pamięta, sąd postanowił odczytać oświadczenie świadka; k. 2–4, t. V [akt] Komisji).

Przewodniczący: Czy to było pierwsze aresztowanie?

Świadek: Tak jest.

Przewodniczący: Czy był jakiś sąd przedtem nad tymi straconymi?

Świadek: Nie wiem.

Przewodniczący: Czy ci ludzie byli ze Skarżyska?

Świadek: Nie, byli z okolic. Drugie aresztowanie było w czerwcu 1940 r. Ludzi z pierwszego aresztowania rozstrzelali na Borze, a z drugiego na Brzasku.

Przewodniczący: Czy były jakieś ogłoszenia o egzekucji?

Świadek: Nie przypominam sobie.

Przewodniczący: Jak to było z tymi kapliczkami przydrożnymi?

Świadek: Niemcy niszczyli je i strzelali do nich, i śmiali się.

Przewodniczący: A co było w Bliżynie?

Świadek: W Bliżynie był obóz karny dla Polaków i Żydów.

Przewodniczący: Ilu Żydów tam było?

Świadek: Żydów stale przywożono, można ich było liczyć na tysiące.

Przewodniczący: Jak długo przebywali Polacy w obozie i za co?

Świadek: Za najmniejsze przewinienie. Przebywali tam do roku.

Przewodniczący: Jak tam było ze zdrowotnością?

Świadek: Krytycznie.

Przewodniczący: Skąd pan wie?

Świadek: Bo się interesowałem, a tam pracowali murarze.

Przewodniczący: A gdzie pracowali Polacy przebywający w obozie?

Świadek: Przeważnie w kamieniołomach, straż nad nimi trzymali SS-mani, zazwyczaj Ukraińcy.

Przewodniczący: Co było w sierpniu 1943 r.?

Świadek: Przywieziono aresztowanych z Końskich i Skarżyska.

Przewodniczący: Co się działo w nocy z 22 na 23 sierpnia?

Świadek: Nie pamiętam.

(Sąd na mocy art. 340 kpk postanowił odczytać częściowo oświadczenie świadka).

Przewodniczący: A co to było z Thomasem?

Świadek: Thomas był nadleśniczym. On spowodował, że [przyszła?] ta pseudożandarmeria, gdyż ludzie nie chcieli wozić klocków (drzewa).

Przewodniczący: Co to znaczy pseudożandarmeria?

Świadek: To znaczy, że to nie była żandarmeria, tylko oni tak mówili, że to żandarmeria polityczna.

Przewodniczący: A co było z komendantem Kilianem z Bodzentyna?

Świadek: Był on komendantem żandarmerii i często dojeżdżał z Bodzentyna do Bliżyna.

Przewodniczący: Gdzie było [miejsce] kaźni?

Świadek: W domu ludowym, gdyż tam była żandarmeria. Nam było trudno tam dojść, aby coś zobaczyć, ale byli tam też granatowi policjanci i oni często się wygadywali.

Przewodniczący: A co to była za żandarmeria, którą wezwał Thomas?

Świadek: To była żandarmeria polityczna – przyjeżdżali samochodami jako karna ekspedycja, a Kilian był ich komendantem.

Przewodniczący: Czy był pan wójtem?

Świadek: Tak, po 1945 r.

Prokurator: Czy był pan aresztowany?

Świadek: Nie.

Prokurator: Czy słyszał pan o [zakładzie zwanym] „Elaboracją”?

Świadek: Tak, tam wywożono ludzi z Bzina i palono. Przyjechały kryte samochody i nimi wywożono ludzi.auta te były popielate, zamykane na drzwiczki.

Prokurator: Jak nazywano te samochody?

Świadek: Dróżnik staruszek, który jeszcze żyje, mówił że to kaźń [?].

Prokurator: Czy widział pan dym, gdy palono zwłoki?

Świadek: Nie.

Obrońca: W którym roku były te duże aresztowania w Bliżynie?

Świadek: W 1940 r.

Obrońca: Ile osób aresztowano?

Świadek: Ok. dwa tysiące osób.

Obrońca: Przed chwilą mówił pan tysiąc, a teraz już dwa tysiące.

Świadek: Dokładnie nie pamiętam.

Przewodniczący: Mówił pan, że widział w tych akcjach żandarmerię z posterunku. Z którego to posterunku?

Świadek: Ze Skarżyska.

Przewodniczący: Czy ci Niemcy, którzy byli z Kilianem i Thomasem, mieli takie same mundury jak ci z posterunku?

Świadek: Ci ze Skarżyska mieli żółte, a ci ciemnozielone i bluzy mieli zapięte – [nieczytelne].

Oskarżony Böttcher: Czy może świadek powiedzieć, gdzie był front rosyjsko-niemiecki, kiedy przyjechały te samochody, którymi [wywożono na śmierć]?

Świadek: Nie wiem. To było w 1943 r. W każdym razie w środkowych latach okupacji.